

Täysistunto

Keskiviikko 3.2.2021 klo 15.00—20.17

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2020 ja 2021 annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 257/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Harakka.

Keskustelu

16.55 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saanen toivottaa hyvää alkanutta istuntokautta myöskin kalliille kollegoille.

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 1.12.20 voimaan tullutta lakia henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 20 ja 21. Esityksessä ehdotetaan, että romutuspalkkion myöntämisen edellytyksiä tarkennettaisiin lisäämällä lain 2 §:ään momentti, jonka mukaan yhden uuden henkilöauton, sähköavusteisen polkupyörän, joukkoliikenteen kausilipun tai joukkoliikenteen matkustusoikeutta sisältävän yhdistämispalvelun hankintaan voidaan myöntää vain yksi romutuspalkkio. Kyse on puhtaasti teknisestä asiasta, johon virheellinen tulkinta on antanut aiheen. Tällä varmistamme ja vahvistamme sekä hallituksen että eduskunnan tahdon. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31. maaliskuuta 22 asti.

Voimassa oleva laki rajaa jo itsessään romutuspalkkion saamisen yhteen romutuspalkkioon hankittavaa autoa kohden. Lain 2 §:ssä säädetään romutuspalkkion myöntämisen edellytyksistä. Laissa säädetystä edellytyksistä käy ilmi, että romutuspalkkio voidaan myöntää uuden ensirekisteröimättömän auton hankintaa varten, jos henkilö on toimittanut viimeisen kalenterivuoden aikana sekä välittömästi ennen romutusta liikennekäytössä olleen henkilöauton romutettavaksi jätelaissa säädetyllä tavalla. Lain 2 §:n edellytykset ovat yksikkömuodossa eivätkä anna mahdollisuutta tulkita lakia siten, että useampaa romutettavaa autoa voisi hyödyntää yhden uuden auton hankintaan. Lisäksi lain 3 §:ssä säädetään romutuspalkkion määrästä: romutuspalkkiota myönnetään valtion varoista 1 000 euroa tai 2 000 euroa henkilöauton hankintaa vastaan. Lain 3 §:ssä säädetään yksiselitteisesti enimmäismäärästä yhtä hankittavaa autoa kohden. Voimassa olevan lain ehdot rajaavat romutuspalkkion myöntämistä siten, että yhtä uutta hankittavaa autoa kohden on mahdollista saada enintään yksi romutuspalkkio, ja romutuspalkkiota voidaan siis myöntää joko 1 000 tai 2 000 euroa yhtä hankittavaa autoa kohden. Useamman romutuspalkkion saaminen yhtä hankittavaa autoa vastaan ei ole lain tavoitteiden eikä eduskunnan tahdon mukaista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

Voimassa olevan lain valmistelussa ei ole ollut epäselvyyttä edellä mainitusta rajauksesta, ja tämä käy selvästi ilmi hallituksen esityksestä. Eduskunnan tahto myöntää romutuspalkkio vain kerran uuden auton hankintaa varten on ollut selkeä hallituksen esityksen käsittelyssä sekä eduskunnan vahvistaessa voimassa olevan lain. Valiokunnan mietinnössä todetaan, että romutuspalkkio myönnettäisiin luonnolliselle henkilölle vanhan romutettavan auton korvaamiseksi uudella autolla ja muilla vastaavilla tuotteilla. Valiokunnan mietinnöstä ja laissa säädetyistä ehdoista siis käy yksiselitteisesti ilmi, että uuden auton hankintaan voi saada vain yhden romutuspalkkion. Saamisen ehdot ja romutuspalkkion määrä on selkeästi määritelty yksikkömuodossa. Ehdot ovat näiltä osin samat kuin aikaisemmassa romutuspalkkiossa vuosina 2015 ja 2018.

Rohkenen siis sanoa, että missään lain säätämisen vaiheessa kukaan ei ole esittänyt toisenlaista näkemystä — eivät lainvalmistelijat, lausunnonantajat, eduskunnan valiokunnan jäsenet, kuullut asiantuntijat, täällä salissa esiintyneet edustajat — mutta kun laki oli valmis, se alkoi elää omaa elämäänsä tavalla, jota kukaan meistä ei osannut kuvitella. Romutuspalkkion myöntämisessä on ilmennyt Liikenne- ja viestintävirastossa epäselvyyttä. Virheellisesti on haettu useammasta romutetusta autosta romutuspalkkioita yhden uuden auton hankintaa varten, ja tällaisia hakemuksia on toimitettu Liikenne- ja viestintävirastolle useita. Tämä tilanne on tullut ilmi ministeriön johdolle tammikuun alusta, ja välittömästi, jo seuraavalla viikolla, päädyttiin antamaan nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys. Lain sisältöön ei tehdä muutoksia — tämä on tärkeä huomata. Hallituksen esityksellä vain varmistetaan, vahvistetaan sekä hallituksen että eduskunnan, tasavaltamme korkeimman lainsäätäjän, yhteinen yksimielinen tarkoitus, että romutuspalkkion voi saada ainoastaan kerran uuden auton hankintaa varten.

Tuen myöntämisestä vastaa Liikenne- ja viestintävirasto, jolla yksinomaan on toimivalta asiassa. Koska toimivalta on virastolla, päädyttiin antamaan hallituksen esitys, jotta virastossa oleva epäselvyys saataisiin lopullisesti pois päiväjärjestyksestä. Liikenne- ja viestintäministeriö ei vastaa tuen myöntämisestä eikä voi muutoin asiassa suoraan ohjata toimivaltaisen viranomaisen päätöksentekoa. Tuen myöntämiseen liittyvät epäselvyydet eivät siis johdu voimassa olevasta laista. Liikenne- ja viestintävirasto käy läpi hakemuksia ja ottaa yhteyttä kaikkiin niihin hakijoihin, jotka ovat jättäneet useampaa romutettua autoa koskevan hakemuksen. Yhtään tällaista tukea ei ole vielä tiettävästi myönnetty. Nyt käsittelyssä olevan esityksen mukainen muutos varmistaisi lopullisesti, että romutuspalkkiota myönnetään eduskunnan tahdon mukaisesti. Yhden romutuspalkkion saaminen hankittavaa uutta autoa kohden varmistaa, että romutuspalkkioihin varatut varat riittävät useammalle hakijalle.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallituksen esitys saa ymmärtäväisen vastaanoton täällä eduskunnassa, jonka tahto on ministerille pyhä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Kinnunen.

17.01 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministeri Harakalle asian esittelystä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi henkilöautojen romutuspalkkiosta annettua lakia, joka on herättänyt paljon keskustelua kansalaisten keskuudessa. Lain tulkinnanvaraisuudesta johtuen romutuspalkkioita on haettu jopa kymmenistä autoista yhtä uutta vähäpäästöistä autoa kohden. Tämä ei, niin kuin ministeri kertoi, tietenkään ole ollut eduskunnan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

tahto eikä lainsäätäjän tarkoitus, vaan tavoitteena on ollut saattaa käyttöön mahdollisimman monta uutta vähäpäästöistä sähköautoa vanhojen romujen tilalle.

Määräraha on 8 miljoonaa euroa, eli ymmärrämme kaikki, että jos tuollaisia kymmenien autojen ryppäitä yhtä uutta autoa tai sähköavusteista polkupyörää kohden on paljon, ei käytettävää rahaa jää kovin moneen autoon tai pyörään. Tässä ei voida kuitenkaan syyttää romuautojensa myyjiä tai uuden auton ostajia. He ovat toimineet saamansa ohjeistuksen ja voimassa olevan lain tulkinnan mukaan. Ohjeistus on ollut osin epäselvää, vaikka laissa puhutaankin autosta yksikössä, ja kysyjät ovat saaneet eri tahoilta erilaisia ohjeita. Tämä kaikki kertoo omalta osaltaan lain tulkinnanvaraisuudesta.

Arvoisa puhemies! Lain tarkentaminen on tarpeen. Harvaan asutulla seudulla asuu perhekuntia, joilla on olosuhteiden vuoksi käytössä useampia autoja, myös huonoja. Olemme nyt tilanteessa, jossa perhekunnat tai pienyrittäjät ovat saattaneet romuttaa useita autoja romutuspalkkion toivossa. Kysynkin ministeriltä: kuinka näiden selkeästi perhekunnissa tahtuneiden autojen romuttamisen kanssa nyt toimitaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sankelo.

17.03 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Tässä romutuspalkkiolain tarkistamisessa on kyse muustakin kuin vain pelkästä teknisestä muutoksesta. Tässä on valitettavasti kysymys myös istuvan hallituksen huonosta lainvalmistelusta, josta on puhuttu. [Suna Kymäläisen välihuuto] Käsittääkseni hallituksen avustaja-armeija palkattiin aikoinaan töihin nimenomaan parantamaan lakitekstejä. Tässäkö on nyt tulos?

Laki oli ongelmissa jo valmisteluvaiheessa viime syksynä. Siihen aiottiin säätää liian kiireät kriteerit hankittavan uuden auton päästörajoituksille. Tämä ilmennyt virhe toki korjattiin ennen lain voimaantuloa, mutta viime viikot ovat paljastaneet muita valuvikoja valmistelussa ja erityisesti lain soveltamisessa. Tässä liikenne- ja viestintävirasto Traficom on ollut merkittävin sählääjä. Saako kansalainen lain perusteella siis yhden vai useampia romutuspalkkioita? Kyseisessä tulkinnassa viranomaisen päivän kunto on vaihdellut, ja kansalaisten oikeusturva on viime viikkoina vaarantunut.

Arvoisa puhemies! Useat kansalaiset ovat ottaneet yhteyttä meihin kansanedustajiin Traficomien toimintaan liittyen. Heille on sieltä kerrottu useamman romutuspalkkion mahdollisuudesta viraston kotisivuilla, puhelimitse, sähköpostitse, chat-keskusteluissa ja niin edelleen. Kansalaiset ovat siis toimineet annettujen ohjeiden mukaan, romuttaneet omia autojaan ja hankkineet tilalle uuden vähäpäästöisen kulkupelin. Kaiken lisäksi Traficom julkaisi tammikuun aikana tiedotteen, jossa virasto nimenomaan kertoi, että uuden auton hankintaan voi hyödyntää useista autoista saatavia romutuspalkkioita. Tiedote kuitenkin poistettiin sivuilta jonkun ajan kuluttua.

Nyt viranomainen onkin ilmoittanut, että ei vaitiskaan. Traficom on viemässä useita romutuspalkkiohakemuksia poliisin käsittelyyn, ja hallitus on kiiruhtamassa tarkennuksia lakiin. Uuden auton hankkineet joutuvat mahdollisesti perumaan kaupan ja maksamaan korvauksia. Kansalaiset kokevat oikeutetusti tulleen nyt viranomaisen jymäyttämiksi. Lakia ei voi tulkita taannehtivasti kansalaisten vahingoksi. Näin toimittiin käsittääkseni viimeksi sotasyllisyysoikeudenkäynnin aikaan, ja ei mitään hyvää siitäkään seurannut. [Suna Kymäläinen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Arvoisa puhemies! Tärkein viestini tähän romutuspalkkiolakia koskevaan lähetekeskusteluun ja asiaa seuraavaksi käsittelevälle valiokunnalle on seuraava: mielestäni kansalais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

ten oikeusturva edellyttää, 1) että lainsäätäjä antaa selkeän tiedon, kuinka monta romutus-palkkiota per nuppi voi saada, ja 2) että lakimuutos ei saa vaikuttaa heikentävästi nyt au-tonsa ohjeiden mukaisesti romuttaneiden palkkioihin. Kokemus tammikuulta osoittaa, että mikäli Traficomille jätetään tulkintamahdollisuuksia, edessä on lähes kaaos. Nyt on tehtävä selvää lakitekstiä, jota myös viranomainen ymmärtää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näyttää olevan halukkuutta vuoden ensimmäiseen debattiin. Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen.

17.07 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On välttämätöntä puuttua tähän edustaja Sankelon räikeään puheenvuoroon. Haluan muistuttaa ihan ensimmäiseksi, että tämä laki on hyväksytty tässä eduskunnassa koko eduskunnan voimin. Myös kokoomus on ollut tätä vahvasti kannattamassa, ja meillä todellakin liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä on selkeästi kirjoitettu, että yksi romutuspalkkio yhtä uutta vähäpäästöistä autoa, sähköpolkupyörää tai joukkoliikennelippua kohden. Tämä henki on ollut vahvasti esillä niin valiokunnan keskusteluissa kuin valiokunnan mietinnössä, joka on tässä eduskunnassa yhteisesti hyväksytty. Tämä ei siis ole vain hallituksen moka, jos tässä mokaa ja syyllisiä etsitään, vaan tämä on myös kokoomuksen, koko tämän eduskuntasalin moka.

Se, että nyt on tullut tällaisia räikeitä esimerkkejä, että niputettuja romutuspalkkioita on ollut räikeimmillään jopa yli sata — totta kai meidän täytyy täällä siihen reagoida.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Valiokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Torniainen.

17.08 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen kertoi: kun tätä asiaa on käsitelty liikenne- ja viestintävaliokunnassa, niin kuin myöskin täällä salissa on käsitelty ja päätetty, niin tähän kyseiseen kohtaan ei ole ollut erilaisia näkemyksiä yhdeltäkään eduskuntaryhmältä. Kokoomus ja perussuomalaiset jättivät asiaan vastalauseen, mutta se koski eri asiaa.

Laki on omasta mielestäni yksiselitteinen: yhdestä autosta yhteen autoon tai sähköpolkupyörään ja niin edelleen. Kun meillä oli laki romutuspalkkiosta vuodelta 2018 esimerkiksi, niin silloinkaan ei ollut epäselvyyksiä, ja kyseisen lain pohjalta on myöskin lähdetty viemään tätä lakia eteenpäin. Mutta kyse on, aivan kuten liikenneministeri Harakka totesi, [Puhemies koputtaa] virheellisestä tulkinnasta, ja katseet kohdistuvat nimenomaan Traficomiiin ja tulkintoihin siellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Minuutti on minuutti tänäkin vuonna. — Edustaja Laakso.

17.09 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin täytyy sen verran sanoa, että kokoomus tietysti nyt koettaa tehdä oppositiopolitiikkaa ja syyttää tässä nyt hallitusta. Voin kertoa, että hallituksessa tämä vika ei ole. Olen itsekin ollut tätä laatimassa, ja laissa ei ole mitään vikaa. Vika on täysin siinä, että... Jos yksittäistä ihmistä, niin sanon, että syyttävän sormen olisi kyllä itse asiassa pakko osoittaa ministeriin, koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

ministerin pitäisi johtaa tätä leikkiä, niin Traficomia kuin omaa ministeriötään, ja siellä pitäisi olla asiantuntemusta tähän asiaan.

Minun on pakko sanoa, että minua jopa ketuttaa se, kuinka paljon minä olin esimerkiksi ministeriin yhteydessä näistä ongelmista: lähetin videota, kerroin käytävällä kaikennäköisiä juttuja. Kerroin sen, että tällaisia ongelmia tulee varmasti, jos tämä tulee joulukuun alussa voimaan. Tämän pitäisi tulla vuodenvaihteessa, niin ei tulisi minkäänäköisiä ongelmia, kukaan ei pääsis kikkailemaan. Mutta tilanne on se, [Puhemies koputtaa] että nyt on ehjä käsissä ja jollain tavalla tarvitsee korjata asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen.

17.11 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen, vika on siinä, että mikrofoni on kiinni.

No niin, arvoisa puhemies, edelleen opettelen, mutta kohta opin.— Tässä edustaja Sankelo kertoi, ehkä vähän värikkäälläkin tavalla mutta kuitenkin, niistä yhteydenotoista, joita tässä on tullut. Kieltämättä tämä on hämmennystä aiheuttanut, ja ei se tietysti ole hyvää lainsäädäntöä, tai onko se sitten lainsäädännön tulkintaa, missä se vika on, Traficomissa vai missä. Mutta joka tapauksessa ei tämän tietysti pitäisi olla niin, että viesti kansalaisille on eri kuin mikä on ollut tahto valiokunnassa ja mikä on ollut tahto eduskunnassa, eli kyllä tässä asiassa jotain on mennyt pieleen. Siinä mielessä tässä on peiliin katsomisen paikka, ja pitää saada järjestelmä toimimaan niin, että se on selkeä myös kansalaisten suuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

17.12 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ovat kansalaiset todellakin ottaneet usealta taholta yhteyttä ja kertoneet siitä, että he ovat nimenomaisesti saaneet Traficomista sähköpostikyselyihinsä, kirjeisiinsä, myös tsättikeskusteluihin ja muihin sellaisiin vastauksiin, joitten ohjeet eivät ole antaneet tulkinnan varaa, vaan siellä on sanottu, että on mahdollisuus saada tämä palkkio useammasta romutettavasta autosta tai kulkuneuvosta. Siinä mielessä tässä kyllä nyt peräisin sitä, että ministeriössä lähdetään selvittämään, mitä siellä Traficomissa on tapahtunut näitten ohjeistusten suhteen, ja toisaalta sitä, että kansalaisille voidaan varmistaa esimerkiksi heidän omaisuudensuojansa tässä tapauksessa ja ehkä ennen kaikkea luottamuksensuojansa, koska ihmiset ovat tehneet näitä romutuspäätöksiä sillä ajatuksella, että he saavat sen useammasta autosta, ja he ovat menettäneet sitä kautta omaisuuttaan. Siinä mielessä on aika kummallista, että nyt me sitten vielä laadimme sellaista lainsäädäntöä, [Puhemies koputtaa] jossa takautuvasti tätä asiaa lähdetään katsomaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäenpää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

17.13 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia on hankala, ja jossakin on sattunut vika, ja se on mahdollisesti yksi yksittäinen virkamies, josta tämmöinen asia on lähtenyt käyntiin.

Minulla on tässä kädessä erään henkilön Traficomiin lähettämä viesti, johonka hän on pyytännyt vastausta lakimieheltä. Sieltä vastataan tällä tavalla: ”Esitätte, että romuttaisitte 30 autoa ja hankkisitte uuden 60 000 euroa maksavan hybridin tilalle. Jos hankitte alle 95 grammaa kilometrillä CO₂:ta päästävän hybridin, voitte saada romutuspalkkiota autonne hankintaan yhteensä 60 000 euroa (30 kertaa 2 000).”

Luottamuksensuojaperiaate on sellainen, että kansalaisten on voitava luottaa viranomaisten ohjeisiin. Tällä periaatteella nämä asiat pitää hoitaa [Puhemies koputtaa] ja tässä luoda vielä lyhyt siirtymäaika heille, jotka ovat jo romuttaneet autonsa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi siirtymä, edustaja Werning.

17.14 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lain voimaantulon jälkeen, kuten tässä salissa on tullut esille, on noussut seikkoja, mitkä kertovat siitä, että ohjeistus on ollut epäselvä ja sitä on tulkittu vähän miten sattuu.

Minun mielestäni nyt on hassua, että me keskitytään tässäkin salissa keskustelemaan siitä, kuka on syyllinen ja ketä osoitetaan sormella, ketä syytetään. Nyt meidän pitää kantaa vastuu siitä päätöksestä, mikä me ollaan yhdessä täällä tehty, ja todeta se, että yhdessä toimittiin ehkä vähän huonosti ja meillä on nyt vähän korjaamisen paikka. [Sheikki Laakso: Miten niin?] — Meillä on korjaamisen paikka siinä, että oli epäselvää. Tämä ohjeistus on ollut epäselvä minun mielestäni. — Tästä syystä meidän pitää nytten hyväksyä tämä hallituksen esitys, jotta ohjeistus on mahdollisimman selvä ja ei ole mitään tulkinnan varaa. Nyt lopetetaan syyttelyt ja höpötykset ja keskitytään asian hoitamiseen, niin kuin kuuluukin, jotta sitten jatkossa tämän lain tulkinta olisi mahdollisimman selvää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Marttinen.

17.16 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuuntelin kyllä aika hämmästyneenä ministeri Harakan esittelypuheenvuoroa, sillä hän teki kyllä kaikkensa pestäkseen kätensä tästä koko asiasta irti.

Olisin toivonut teiltä, ministeri, hieman enemmän nöyryyttä tämän asian käsittelyn osalta, sillä on näin, että lainsäädäntö on mielestäni varsin yksiselitteinen ja selkeä, mutta se asia, minkä takia me nyt kysymme täällä näitä kysymyksiä, johtuu siitä, että teidän hallinnonalanne alainen keskusvirasto on antanut joulukuussa ja tammikuussa lukuisia kertoja täysin ristiriitaista tietoa suomalaisille siitä, voiko käyttää useamman romutuspalkkion vai eikö voi. Tästä johtuen olen saanut kymmeniä palautteita kentältä ihmisiltä, jotka ihmettelevät, miten ensin voidaan sanoa, että tätä voi käyttää, sitten taas ei voikaan käyttää. Nämä ohjeet ovat muuttuneet koko ajan, ja lopulta, ministeri Harakka, [Puhemies koputtaa] te vastaatte teidän hallinnonalanne asioista ja siitä, millaista ohjeistusta Traficomille annetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

17.17 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Edustaja Marttinen vastasi, arvoisa puhemies, itse tuohon, että ei tämä lainsäädäntö nyt täysin selvää voi silloin olla, jos kerran näitä tulkintoja tulee tällä tavalla. Olen myöskin ministerin kanssa eri mieltä siitä, kun hän sanoi, että epäselvyys ei johdu laista, mutta edustaja Werning hienosti sanoi, että johtuu laista. Eli kyllä tässä näköjään hallituksen sisälläkin mietitään. Eli jos kokoomus syytti hallitusta, perussuomalaiset syyttivät sitten ministeriä, ja sitten mietitään kaikki, kuka on syylinen, mutta me tiedetään, että ongelma on nyt tässä käsillä ja epäselvyys on olemassa. Jos virkamiehistössä väki tätä tulkitsee väärin, niin on selvää, että siellä on joku epäselvyys tai laki on epätarkka. Silloin on haettava keinoja osaltaan tähän, jotta kansalaisten oikeusturvasta pystytään huolehtimaan ja ennen kaikkea omaisuudensuojasta ja luottamuksensuojasta. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sankelo.

17.18 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ovaska käytti tuossa yllättävän — eikä yllättävän vaan hyvän — puheenvuoron. Siis tässähän on puhuttu nyt sillä tavalla, että laki on hyvä, että se on selvä, ja täällä todistetaan koko ajan, että laissa ei ole mitään vikaa, mutta miksi tässä on voinut sitten kuitenkin tulla tällaisia tulkintaerimielisyyksiä? Nythän me uudistamme sitä lakia, ja sekin kertoo jo siitä, että tässä jotain hämminkiä on. Kansalaiset ovat siis luottaneet viranomaiselta saamaansa tietoon ja tehneet päätöksiä ja ratkaisuja. Kyllä tilanne on hyvin erikoinen, ja mielestäni hallituksen ja ministerin täytyy tämä asia ottaa kyllä todella vakavasti.

Toinen asia, mistä on puhuttu, on se, että tässä on ilmennyt joitain epäkohtia. Voi olla, että tällaiseen kansalaistajuun ei riitä ymmärrys, että on vaikka satoja romutuksia. Mutta se, että tässä yhteydessä [Puhemies koputtaa] nämä kaikki hakijat leimattaisiin jollakin lailla rikollisiksi, on kyllä totaalisesti väärin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Koponen, Ari.

17.19 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhemies Vehviläinen toivoi valtiopäivien avajaisten puheessaan hyvää lainsäädäntöä, mikä on totta kai erittäin tärkeä ja kannatettava ajatus. Valitettavasti aikaisempi romutuspalkkiolaki ei sitä ollut vaan esitys jätti lakiin liian suuria porsaanreikiä romutuspalkkioiden osalta. Nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen tavoitteena on säätää romutuspalkkion myöntämisen edellytyksistä täsmällisemmin ja selkeyttää ehtoja tulkinnallisten epäselvyyksien poistamiseksi. Esitykseen on siis tulossa selvennyksiä juuri romutustodistukseen liittyen. Nyt täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että ne henkilöt, jotka ovat toimineet edellisen lain mukaisesti, eivät joutuisi kärsimään kohtuuttomasti. Näistä henkilöistä ei voi tehdä huonon lainsäädännön maksumiehiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

17.20 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa romutuspalkkiohan on oikein hyvä asia. Sen tarkoitus on tuoda uusia vähäpäästöisiä autoja liikenteeseen. Tämä lienee ollut hengeltään myös nykyisen lain tarkoitus, mutta kieltämättä tämä on ollut varsin erikoislaatuinen episodi ja varmasti opettaa sen, että lainsäädäntötyös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

sä ja ylipäätään kaikessa työssä täytyy olla erityisen huolellinen välttääksemme monitulkintaisuutta ja sekamelskaa, ja varmasti tämä opettaa myöskin sen, että niin kauan kuin ihmiset maailmaa rakentavat, myös virheitä sattuu.

Mutta uudistaisin ministerille ystävällisesti kysymyksen, joka tässä lienee se oleellinen: onko nyt niin, että kansalainen, joka on siis lujassa uskossa ohjeisiin ja on romuttanut vaikka ne kymmenen autoa [Puhemies koputtaa] yhtä uutta autoa vastaan, saa tulkinnan mukaisen korvauksen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika on täynnä. — Edustaja Könttä.

17.21 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä nykyinen, voimassa oleva romutuspalkkiolaki on käsittääkseni pohjautunut edellisiin käytössä olleisiin romutuspalkkiolakeihin. Sinällään kyllä minunkin tulkintani on se, että tämä laki, kuten ministeri sen esitteli, siinä mielessä on asianmukainen, mutta se ongelma on tapahtunut siellä viranomaisten tulkinnassa, ja tätä minä pidän erittäin hankalana ja ongelmallisena asiana nimenomaan kansalaisten oikeusturvan kannalta, en siis näitä epäselviä massaniputuksia vaan sitä, jos on romutettu vaikka kolme tai neljä autoa. Vielä 18.1., tätä vuotta siis, Traficom on ilmoittanut tiedotteessaan, että ”uuden lain voimaantuloon asti toimitaan kuten tähänkin asti, eli uuden vähäpäästöisen auton hankintaan voi hyödyntää useampia romutuspalkkioita”. Tämä oli suora lainaus. Tämä Traficomien viesti jaettiin sosiaalisessa mediassa, johtajien toimesta Twitterissä, ja näin edelleen. Nyt se on sieltä poistettu, mutta missä on siis niiden kansalaisten oikeusturva, jotka ovat noudattaneet [Puhemies koputtaa] näitä ohjeita?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen, ja sen jälkeen ministerille mahdollisuus vastata.

17.23 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin täytyy muistaa se, että me kansanedustajina tai eduskuntana emme ole tuomioistuimien. Me teemme lainsäädäntöä. Sitä on virasto, eduskunnan ulkopuolinen taho, joka on toimeenpanija, tulkinnut omalla tavallaan, siihen on puututtu, ja nyt viranomaiset, tuomioistuimet ja niin poispäin selvittävät sitten, miten näissä tehdyissä päätöksissä ja ohjeistuksissa tullaan jatkossa toimimaan.

Mielestäni on kohtuutonta syyttää osoittavalla sormella ministeri Harakkaa tästä. Itse näen, että meillä olisi enemmän syytä ja aihetta kiittää ministeri Harakkaa siitä, että näin ripeästi tuodaan uusi lainsäädäntö, kun tätä täällä niin kutsutuksi porsaanreiäksi sanottua eli sitä, mitä ei erikseen ole kielletty laissa, on sitten tulkittu väärin. Jos me rupeaisimme tekemään lainsäädäntöä niin, että kaikki mahdollinen, mitä siinä laissa ei lue, kiellettäisiin, [Puhemies koputtaa] niin meillä ei täällä kyllä tunnisi eikä tämä hallituskausi riittäisi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, kuten lupasin, ministeri Harakka, olkaa hyvä.

17.24 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos, hyvät kollegat, tästä keskustelusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

Edustaja Marttinen toivoi ministeriltä enemmän nöyryyttä. Päätin puheenvuoroni pyytäen eduskunnalta ymmärtämystä nyt esitettävälle ehdotukselle. Olin omasta mielestäni pyrkinyt nöyryyteen tämän erittäin ikävän asiankäänteeseen johdosta. Täytyy nyt sanoa suoraan, että on varmasti aivan ainutkertaista — toivottavasti ainutkertaista — se, että kaikki lainsäätäjät eri vaiheissa ovat olleet yhtä mieltä siitä, mitä on tarkoitettu, tahdottu ja miten tämä pitää tulkita, mutta silti on käynyt niin, että joku viranomainen tai jotkut viranomaiset ovat tällaisen väärän ja virheellisen tulkinnan julkisuuteen ja kansalaisille kertoneet. En usko, että meidän pitäisi tässä salissa itseämme tästä syyttää. Ministeriä voi tietysti aina, ja ehkä pitääkin, syyttää. Totean omalta osaltani, että sain tiedon tästä tammikuun 4. päivä, ja seuraavalla viikolla hallitus oli tehnyt tämän käsissänne olevan esityksen. Viivytyksiä ei ole sallittu tilanteessa, jossa eduskunnan, korkeimman lainsäätäjän, tahtoa on pitänyt turvata, vaalia ja vahvistaa.

Edustaja Laakso on erittäin osaava jäsen liikenne- ja viestintävaliokunnassa, ja olisi ollut erittäin onnekasta, jos olisitte kirjannut nämä havaitsemanne ongelmat mietinnön vastalauseeseen niin, että olisimme ehkä välttyneet tältä ikävältä tilanteelta.

Nyt tilanne on se, että Liikenne- ja viestintäviraston päätöksistä, sitten kun ne aikanaan tulevat, voi valittaa hallinto-oikeuteen. Lähtökohtamme on se, että Suomi on oikeusvaltio. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.26.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.51.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 13 käsittelyä. — Edustaja Essayah.

18.52 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tässä kysymyksessä on hallituksen esitys, jossa tätä romutuspalkkiolakia ollaan täsmentämässä. Tämän lakimuutoksen mukaan voimassa olevaa lakia siis täsmennetään niin, että romutuspalkkion myöntämisen edellytyksiä tarkennetaan lisäämällä lain 2 §:ään momentti, jonka mukaan yhden uuden henkilöauton, sähkövarusteisen polkupyörän, joukkoliikenteen kausilipun tai joukkoliikenteen matkustusoikeutta sisältävän yhdistämispalvelun hankintaan voidaan myöntää vain yksi romutuspalkkio. Lisäksi tähän lakiin ehdotetaan sitten lisättäväksi siirtymäsäännös, jonka mukaan hakemukseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Eli toisin sanoen siis henkilö ei voi tämän lakimuutoksen täsmennyksen mukaan romuttaa esimerkiksi viittä autoa ja käyttää viidestä autosta saamaansa romutuspalkkiota yhden uuden auton ostoon.

Tästä me olemme täällä salissa debatoineet, onko tämä lakiteksti ollut alun perinkin selvä. Tätä nyt kuitenkin halutaan selkeyttää. Varmaankin lainsäätäjän tahtotila on ollut se, että kysymyksessä on yhdestä romutettavasta kulkuneuvosta annettava hyvitys yhteen os-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

tettavaan kulkuneuvon, mutta ongelma on siinä, että meillä viranomainen, eli Traficom, on antanut harhaanjohtavaa ja väärää tietoa kansalaisille. Kun täällä salissa käytiin sitä keskustelua, että missä ne syylliset ovat, ja jotkut olivat sitä mieltä, ettei tässä mitään syyllisiä pitäisi etsiä, kyllä minun mielestäni on nyt huomattava se, että ministeriön alainen virasto on johtanut kansalaisia tässä harhaan ja aiheuttanut vakavan luottamuksensuojan murene-
misen näitten kansalaisten kohdalla, koska ongelma on se, että tämän lain voimaan tultua jotkut ovat jo tosiaankin ehtineet tehdä näitä romuttamisia ja useittenkin autojen kohdalla sillä ajatuksella juuri, että he käyttävät useammasta autosta tulleet palkkiot yhden uuden auton oston kompensoimiseen.

Jos tämä lain täsmennys jollakin tavalla tätä asiaa nyt selkeyttää, niin se on tietenkin hyvä, mutta täytyy ymmärtää, että meillä on kansalaisia, joille on ehtinyt jo tulemaan taloudellista vahinkoa tämän tulkinnan ja myöskin viranomaisten väärän ohjeistuksen takia. Tässä käsiteltävässä lakimuutoksessa ei sinällensä esitetä minkäänlaista korvausta romutuksen jo suorittaneille henkilöille, vaan jo tehtyihin romutuksiin esitetään sovellettavaksi vielä tätä käsittelyssä olevaa lakimuutosta. Ja siinä mielessä voisi sanoa, että kyllä me tässä joudumme ottamaan kansanedustajina kantaa siihen, onko oikein, että ihmisten luottamuksensuojaa on näin vakavalla tavalla murennettu.

Itselläni on tiedossa ainakin yksi sellainen tapaus, jossa henkilö on käynyt sähköpostikirjeenvaihtoa Traficomin virkamiehen kanssa kysyäksään tarkennuksia romutuspalkkion soveltamisesta ja Traficomista on selkeästi viestitetty, että useamman auton romutuspalkkion voi käyttää yhden laissa tarkoitetun kohteen, esimerkiksi auton, hankintaan. Tästä neuvonnan sisällöstä ei kyllä voi jäädä epäselvyyksiä, jos on lukenut sen viestin, mikä sieltä Traficomista on tullut. Kun täällä salissa kuuntelin keskustelua, niin useampi kollega totesi, että vastaavanlaisia viestejä on heille tullut ja ei pelkästään sähköposteilla, vaan niitä on tullut tsättineuvonnassa ja ilmeisesti kirjeenä ja muutoinkin, ja onneksi nämä kansalaiset ovat pistäneet näitä annettuja ohjeita talteen, koska kyllä minä katsoisin, että tässä on ihan selkeästi nyt viranomainen johtanut kansalaisia harhaan, ja tässä varmastikin tullaan käymään sitten todennäköisesti käräjiäkin näiltä tiimoilta. Ymmärtääkseni tämäntyyppistä tulkintaa tuli sinne nettisivuillekin, itse en ole sitä nähnyt, mutta näin olen kuullut, että tämmöistä tulkintaa sieltä Traficomista annettiin myöskin sinne nettisivuille, ja sitten jossakin vaiheessa tämä nettisivuilla ollut ohjeistus sieltä sitten hävisi, ja oliko niin, että sitä oli tvii-
tattukin eteenpäin ja muuta vastaavaa.

Elikkä summa summarum: On äärimmäisen tärkeää, että ihmiset voivat ennakoida toimintansa vaikutuksia lain sisällön ja viranomaisen neuvonnan perusteella. Ja vastaavasti, niin kuin tässä asiassa, siinä tulee huomioida viranomaisen toimintaa määrittävät hyvän hallinnon periaatteet, kuten viranomaisen neuvontavelvollisuus, ja toisaalta sitten kansalaisten luottamuksensuojaperiaate. Siinä mielessä tämän viranomaisen virheellisestä neuvonnasta ei mielestäni tule kyllä rangaista kansalaista. Kun täällä ministeri taisi aitiosta jotenkin siihen malliin todeta, että hän toivoo, että tämä nyt olisi sellainen täsmäntävä, ja pyysi ymmärrystä tässä asiassa, niin kyllä minä sanoisin, että tässä suhteessa olisi varmaan ihan anteeksipyyntö paikkakin. Kyllä nyt se viranomainen, jonka ohjeistukseen kansalaiset ovat luottaneet ja joka on neuvonut, on menetellyt väärin, ja siinä mielessä kansalaisten luottamuksensuojaa on romutettu. Oikeastaan se, mihin toivon, että valiokunnassa, kun tätä asiaa käsitellään, myöskin keskitytään, on, että kysytään, aiotaanko jollakin tavalla mahdollisesti sitten korvata lain epäselvyydestä ja ennen kaikkea mielestäni siitä Trafico-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

min epäselvästä ohjeistuksesta ja väärästä ohjeistuksesta tapahtuneet taloudelliset menetykset näille kansalaisille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari on poissa. Edustaja Könttä.

18.58 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Romutuspalkkiota on käytetty Suomessa aiemminkin, ja se on ollut tutkitusti toimiva tapa uudistaa autokantaa. Romutuspalkkion ajateltiin myös nyt olevan kädenojennus koronasta kärsivälle autokaupalle, ja lähtökohtakin romutuspalkkiossa oli kunnossa: kannustaa eikä kurittaa. Meidän lainsäätäjien tarkoitus oli selvä: yksi romutuspalkkio per yksi uusi auto.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom lähti kuitenkin tulkitsemaan lakia omalla tavallaan, ja nyt käsillä on melkoinen soppa. Traficom on neuvonut ja ohjeistanut kansalaisia nettisivuillaan, puhelimitse, sähköpostitse, chat-palvelussa, sosiaalisessa mediassa ja niin edelleen. 18.1.2021 Traficom ilmoitti omilla sivuillaan seuraavaa: ”Uuden lain voimaantuloon asti toimitaan kuten tähänkin asti, eli uuden vähäpäästöisen auton hankintaan voi hyödyntää useampia romutuspalkkioita. Tukea myönnetään enintään yhden uuden auton hankintahinnan verran.” Tätä tietoa Traficom jakoi nettisivuillaan, puhelimitse, sähköpostitse, chat-palvelussa, sosiaalisessa mediassa ja niin edelleen.

Meille suomalaisille tyypilliseen tapaan viranomaisten ohjeita on uskottu ja niitä on noudatettu. Moni suomalainen toimi kuten viranomaisen heitä ohjeisti. Pekka tilasi uuden auton ja romutti kolme säännöt täyttävää vanhaa autoa. Tiinan perheessä romutettiin neljä vanhaa autoa samalla, kun uusi auto jo odotti autoliikkeessä. Nyt uhkana on se, että viranomainen itse ei noudatakaan omia ohjeitaan ja kansalaiset jäisivät suuren hankintansa kanssa yksin ilman luvattuja tukia samalla, kun asuntolainat ja muut menot pysyvät kuitenkin entisellään. Kansalaisia ei mielestäni voi tästä syyttää. He ovat toimineet viranomaisten, siis Traficomien, ohjeiden mukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt nämä Traficomien ohjeet ovat vaihtuneet. Aiempia ohjeita ja tiedotteita on poistettu, mutta se ei saa aiempaa ohjeistusta tekemättömäksi. Traficom on mennyt selkeiden väärinkäyttöyritysten taakse piiloon, eikä näitä väärinkäyttöjä kukaan siis vaadikaan hyväksyttäväksi.

Mutta mikä on viranomaisohjeita noudattaneiden tavallisten kansalaisten oikeusturva? Jos joku taho tässä pitäisi asettaa korvausvastuuseen, niin mielestäni se on selkeästi Traficom. Ei voi olla niin, että viranomainen virheen tehdessään pyrkii poistamaan aiemmat ohjeensa ja sivuuttamaan sen, miten on kansalaisia neuvonut puhelimitse, kirjallisesti ja muutoinkin. Mielestäni on kansalaisten oikeusturvan mukaista, että sääntöjä ja ohjeita noudattaneita ei aleta tässä kohtaa syyllistämään. Tämän sopan syyllinen löytyy Traficomista, ja toivon todella, että viraston toiminta tarkastetaan ja selvitetään, miksi kansalaisia on johdettu tällä tavoin harhaan. [Tuomas Kettunen: Hyvä puhe edustaja Köntältä! Ei lisättävää!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen.

19.01 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä kävimme jo aikaisemmassa vaiheessa keskustelua tästä asiasta, ja silloin totesin, että minusta keskustelu ministerin puolelta oli pikkuisen erikoista siinä mielessä, että minusta hän kyllä nyt sivuutti aika lailla sen itse kritiikin kärjen, mikä nousi taas tästä salista. Kuten edustaja Könttä täällä toi pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

huessaan hyvin esille, kyllähän tässä ennen kaikkea ne kysymykset liittyvät siihen, miten Traficom LVM:n alaisena keskusvirastona on tässä asiassa toiminut.

Siis toisin sanoen meillä on lukuisia tapauksia, joissa tavalliset suomalaiset ovat luottaneet siihen, että he voivat nyt toimia tämän lain mukaisesti. He ovat olleet yhteydessä esimerkiksi Traficomiin. Tässä esimerkiksi kaivoin, että joulukuun 21. päivä Traficomin verotuspalvelun päällikkö on vahvistanut lehdistölle, että yhteen autoon voi käyttää useita romutuspalkkioita. Sitten jo myöhemmin, tammikuun alkupuolella, kuitenkin kävi ilmi, että Traficom onkin keskeyttänyt nippuromutuspalkkioiden käsittelyn, minkä jälkeen taas vastaavasti 18. päivä tammikuuta Traficom on kuitenkin ilmoittanut, että auton hankintaan on mahdollista käyttää useampi kuin yksi romutuspalkkio. Myöhemmin tämä tiedote siis poistettiin sieltä viraston sivulta. Ja taas vastaavasti 25. päivä tammikuuta, siis viikkoa myöhemmin, Traficom tiedotti, että on mahdollista käyttää vain yksi romutuspalkkio per uusi hankittava auto.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä kyllä kertoo aika karua kieltä siitä, miten sekavaa ja epä johdonmukaista tämän keskusviraston toiminta on tässä asiassa ollut. Se, miksi halusin kysyä tätä asiaa myös ministeri Harakalta, johtuu siitä, että hän liikenne- ja viestintäministerinä vastaa ensinnäkin liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan asioista, mutta hänen johtamansa ministeriö antaa myös ohjausta keskusvirastoille. Siis miten voi olla mahdollista, kun eduskunta on hyväksynyt lainsäädännön, että vastaavasti keskusvirasto soveltaa lakia täysin toisella tavalla kuin mikä on ollut itse lain henki, lain tarkoitus, eikä myöskään ministeriö ole puuttunut tähän riittävällä jämäkkyydellä? Minun on hyvin vaikea ymmärtää, miten voi olla mahdollista, että sama keskusvirasto muuttaa tulkintaansa viikko toisensa jälkeen, minkä jälkeen meillä on nyt paljon tilanteita, joissa esimerkiksi minuun otti yhteyttä Eurasta perheenisä, joka on siis kaksi hyvin vanhaa autoa romuttanut, jotta saisi hankittua perheelleen uuden auton. Nyt kerta kaikkiaan johtuen siitä, että Traficom on muuttanut tätä ohjeistustaan, yhtäkkiä se viranomaisen sana, mitä tälle miehelle on sanottu, ei enää pidäkään paikkaansa. Kyllä, rouva puhemies, tämä tilanne on siis aivan käsittämätön. — Taidan sitten siirtyä, rouva puhemies, sinne pönttöön vielä hetkeksi. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa rouva puhemies! Jatketaan vielä pieni hetki. — Eli pääsin tähän oikeusvarmuuteen ja siihen, että kyllä Suomen kansalaisten täytyy pystyä myös luottamaan siihen ohjeistukseen, mitä viranomainen heille antaa. Ei voi olla niin, kuten totesin, että siis ensin joulukuussa on todettu, että yhteen autoon voi käyttää useampia romutuspalkkioita. Sen jälkeen tämä nippuromutuspalkkioiden käsittely päätettiin keskeyttää Traficomissa. Sen jälkeen ilmoitettiin tammikuun 18. päivä, että on mahdollista käyttää useampaa romutuspalkkiota saman auton hankintaan, ja siitä viikko eteenpäin se jälleen keskeytettiin ja todettiin, että tämä ei pidä paikkaansa.

Rouva puhemies! Tämä on se syy, miksi tänään olemme kysyneet liikenne- ja viestintäministeriltä, miten tämä voi olla mahdollista. Ja minua kyllä häiritsi suuresti se, miten ministeri myös pesi käsiään irti tästä asiasta, vaikka kyllä hän lopulta vastaa siitä, miten hänen johtamansa hallinnonalan keskusvirastot toimivat. Jos kerran tällaisia ongelmia on, niin ministerin vastuuseen kuuluu oman ministeriönsä kautta puuttua niihin ja tehdä tarvittavat toimenpiteet, jotta tämä asia saadaan kuntoon. Ministeri ei ole enää paikalla, mutta olisin häneltä vielä kysynyt siitä, mihin toimenpiteisiin tässä ryhdytään, jotta ihmisten luottamus Traficomien toimintaan palautuu, ja millä tapaa esimerkiksi näitä vahinkoja, mitä ihmisille on tässä sekamelskassa syntynyt, ryhdytään sitten mahdollisesti korvaamaan. Mut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

ta, rouva puhemies, me palannemme varmasti huomenna liikenne- ja viestintävaliokunnassa myös tähän asiaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

19.07 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Porsaanreikä vai kiilusilmäinen vihreä politiikka? Sitä emme saa tietää, mikä oli tämä virheen aiheuttaja, eikä ehkä ole syytä sitä selvittää. Sanotaanko näin: asia pitää korjata joka tapauksessa, että tällaista ei tapahtuisi enää.

Täällä on puhuttu paljon luottamuksensuojaperiaatteesta — mitä se tarkoittaa? Hallintolain 2 luku Hyvän hallinnon perusteet, 6 § Hallinnon oikeusperiaatteet: ”Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.”

Haluan nyt viestiä tälle salille ja myös niille Traficommin viranhaltijoille, jotka hyvin suurella todennäköisyydellä katsovat nämä meidän puheet täältä.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintolain 6 §:ssä määritelty luottamuksensuojaperiaate siis merkitsee sitä, että viranomaisten toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Käytännössä luottamuksen suojaamisen keskeisenä sisältönä on, että yksityisten tulee voida luottaa viranomaisten toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen. Luottamuksensuojaperiaate rajoittaa esimerkiksi edun suovien päätösten peruuttamista taannehtivin vaikutuksin ja yleensäkin päätösten muuttamista yksityiselle haitalliseen suuntaan. Luottamuksensuojaperiaate siis tavallaan suojaa yksilöä julkiselta vallalta — tai tarkemmin sen mielivallalta. Hallinnossa asioivan on voitava luottaa siihen, ettei viranomainen muuta päätöstä jälkikäteen. Hallinnon asiakkaan tulee myös itse toimia rehellisesti ja vilpittömässä mielessä. Hallinnon asiakkaan luottamusta ei suojata, jos tämä tahallaan toimii vastoin lakia. Taannehtivasti eli jälkikäteen voidaan oikeusasemaa muuttaa, jos asiakas on toiminut epärehellisesti, esimerkiksi salannut tietoja.

Arvoisa rouva puhemies! On oikeusvaltioperiaatteiden häpäisemistä, jos viranomainen ei noudata itse antamia ohjeita.

Arvoisa rouva puhemies! Minulla on käsissäni erään henkilön sähköpostikirjeenvaihto Traficommin viranhaltijoiden kesken. Hän on neljä kertaa tarkastanut, voiko hän romuttaa useita autoja. Tässä ehkä kärkein tai rajuin esimerkki on näin, johon Traficommin lakimies vastaa seuraavasti: ”Esitätte, että romuttaisitte 30 autoa ja hankkisitte uuden 60 000 euroa maksavan hybridin tilalle. Jos hankitte alle 95 g/km -hiilidioksidipäästöisen hybridin, voitte saada romutuspalkkiota autonne hankintaan yhteensä 60 000 euroa.” Tämä on Traficomista tullut ohje tälle kyseiselle henkilölle. Näihin neljään kysymykseen on vastannut kolme eri henkilöä. Kaikissa sallitaan niin sanottu nippuromuttaminen.

Tässä on yksityisiä henkilöitä vaarassa menettää omaisuuttaan, mutta tämä on myös autoliikkeille todella hankala tilanne: Heillä odottaa pihassa ja on tilattuna uusia autoja, joille ei tällä hetkellä ole ottajaa. Ennen kuin tämä asia selviää, he eivät voi myydä niitä kenellekään muulle. Se antaa aika haasteellisen tilanteen. Saattaa olla pieniä autoliikkeitä, jotka ovat jo maksaneet maahantuojalle sen auton. Auto on tullut heille, ja nyt asiakas ei hae sitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

tilanne on seisova. Tämä asia pitää saada pikaisesti oikaistua. Tämä on autoalalle, autoliik-
keille erittäin haasteellinen kysymys.

On tullut lukuisia yhteydenottoja siitä, että on perheitä ilman autoa tällä hetkellä, kun on ostettu tavallansa sieltä rivistöstä valmis auto, kaiken piti sujua hienosti, kuukaudessa piti tulla päätös. Nyt jos tähän tulee pitkä viivytys, mielestäni tämä näyttää siltä, että jos tästä oikeusprosesseja aletaan käymään, niin niistä prosesseista tulee kalliimpia kuin tämä autojen korvaaminen näille. Mielestäni tämä pitäisi viedä maaliin asti.

Joku asia pyörii vielä kielen päällä tähän asiaan liittyen, mutta jos se nyt pikaisesti ei tule mieleen, niin pyydän uuden puheenvuoron sitten. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

19.14 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa rouva puhemies! Todellakin vähän hämmästyin äskeisessä debatoinnissa, kun meidän liikennevaliokunnan SDP:n edustajat olivat vähän jopa eri mieltä siitä, onko laissa jotain tulkinnan varaa vai ei. Tulkinnan varaa laissa ei ole yhtään. ”Romutuspalkkiota myönnetään valtion varoista 2 000 euroa henkilöauton hankintaa vastaan.” Ei ole mitään epäselvää tässä asiassa. Tämähän on täysin siitä kiinni, että todennäköisesti Trafin yksittäinen virkamies, kun heille on tullut kysely tästä, on lähtenyt toimimaan väärällä tavalla olettaen jotain, ajatellut ehkä viisaasti, että no eihän se mitään, että jos kaksi autoa laittaa, niin sittenhän sieltä on kaksi romua pois liikenteestä.

Tästä se soppa lähti, [Eduskunnasta: Juuri näin!] mutta se, minkä takia minä haluan edelleen tästä asiasta kuitenkin puhua, on se, että tämä ei voi mennä näin. Tässä on kuukausi pyöritelty tätä asiaa, Traficom on ilmoittanut milloin mitään. Samaan aikaan meillä on kuitenkin siitä vastuussa oleva ministeri, kenen olisi pitänyt puuttua jo aikapäiviä sitten tähän asiaan. Hän äsken sanoi täällä salissa, että heti joulukuun alussa, kun tämä asia tuli tietoon, siihen lähdettiin tekemään tätä uutta lakimuutosta. Herää kysymys, kun ei laissa ole mitään vikaa, miksi sitä lähdetään korjaamaan tekemällä uusi lakiesitys. Se kertoo siitä, että kyseinen ministeri ei ole tällä hetkellä tämän asian päällä millään tavalla.

Ja vaikka tässä äsken valiokunnan arvostettu puheenjohtaja Kymäläinen ja ministeri Harakkakin heittivät minulle, että mikset puuttunut tähän asiaan aikaisemmin, niin ei tätä ollut hallituksen esityksessä meidän valiokuntakeskustelussamme. Miten minä olisin voinut siihen puuttua? Välittömästi, kun sen tajusin, kerroin siitä jopa omilla poliittisilla sivuillani, kerroin siitä ministeri Harakalle, niin kuin tiedän, että siitä on edustaja Mäenpääkin kertonut. Olen jopa tehnyt tästä koko älyttömyydestä videon omalta takapihalta, kertonut silläkin ministerille, mutta jostain syystä on vain haluttu uskoa tähän järjestelmään, tähän hienoon romutuspalkkiohommaan, kun tämä on toiminut mukamas kaksi kertaa aikaisemminkin.

Tämä on niin hyvä esimerkki siitä irvokkuudesta, mitä romutuspalkkioitten ympärillä käydään. Ne tutkitut tilastot, mitä Trafi syöttää meille, johtuvat siitä, että sinne lasketaan nekin autot mukaan, missä ei ollut edes moottoria ollenkaan, mitkä vuonna 2018 annettiin. Ne päästötiputukset lasketaan niillä täysin romuilla autoilla. Minä voin kertoa, että meidän yritys haki Pohjanmaalta yhdestä ainoasta paikasta 120 autoa. Niistä vain 40 asiakas käytti romutuspalkkioon. [Puhemies: Aika!] Ne ovat niitä samoja, mitä on aikaisemminkin ollut.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

Joo, vai olisiko mahdollista, että minä saisin jatkaa tästä?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ikävä kyllä ei.

No, sitten minä könnkään. [Puhuja tukeutuu kyynärsauvoihin]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Aha, anteeksi. Siinä tapauksessa. Minä en huomannut sitä. Se on peruste, mutta muutoin nämä meidän sääntömme edellyttävät, että siirrytään puhujapönttöön. Pahoittelen.

Joo, tiedän kyllä, mutta sen takia pyysin.

Vähän nyt karkasi ajatus. [Eduskunnasta: 120!] — Eliikkä 120 autoa todellakin kyseinen asiakas romutti ja niistä sitten käytti vain 40 tähän romutuskampanjaan.

Todellakin nyt tässä tulee se problematiikka, mistä olisin oikeasti halunnut ministeri Harakaltakin kysyä, mitä tehdään näitten jo tehtyjen nippuromutuksien vuoksi. Me käytetään huomennakin meidän aikamme — minäkin ajan Kouvolasta Helsinkiin — keskusteluun tästä lakimuutoksesta, kun meidän minun mielestäni oikeasti pitäisi keskustella siitä asiasta, miten me tämä moka korjataan. Minun on pakko sanoa, että silloin vuodenvaihteessa, kun ministeri heräsi ja sai sen tiedon, ministerin olisi pitänyt puhalttaa peli poikki, ja siihen asti olleet nippuromutukset oltaisiin myönnetty, mutta sitten kun ministeri olisi puhaltanut pelin poikki, siitä eteenpäin ei olisi niitä tullut. Nyt sitä vatvottiin kuukausi. Nyt todennäköisesti tulee käymään niin, että suurin piirtein koko 8 miljoonaa tulee palamaan tällaisiin nippuromutuksiin. Ehdottomasti nyt jo viimein pitäisi tehdä se päätös siitä, että se homma keskeytetään niiltä osin. Totta kai niille, jotka ovat autot romuttaneet, pitää se auto nyt sitten hyväksyä. Eihän siinä mitään järkeä ole, sehän me tiedetään kaikki, mutta me ei vain voida kansalaisia näin ”huijata”.

Minä en oikeasti ymmärrä, minkä takia me huomenna kokoonnutaan, koska laissa lukee: ”Romutuspalkkiota myönnetään valtion varoista 2 000 euroa henkilöauton hankintaa vastaan.” Sama aika pitäisi käyttää minun mielestäni ihan toiseen asiaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning — poissa. Edustaja Pitko — poissa. Edustaja Kalli.

19.20 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Alkuun on todettava, että romutuspalkkio on hyvä väline, se on hyvä instrumentti autokannan uudistamiseen. Ja kuten on nähty, kysyntääkin sille riittää. Eli ongelma ei siis ole tässä instrumentissa itsessään, eikä se ongelma taida olla myöskään siinä, että lainsäätäjän tahto olisi jollain tavalla epäselvä, vaan, niin kuin ollaan kuultu, kyllä se ongelma on tässä epäselvässä laintulkinnassa.

Nämä tarinat, joita tässä nyt ollaan kuultu, ovat olleet aika uskomattomia, ikävällä tavalla uskomattomia. Itsekin tiedän tapauksia, että kansalainen on saanut Traficomista lupauksen, päätöksen siitä, että voi käyttää useampaa romutuspalkkiota yhden uuden auton hankintaan, ja siksi pidän aivan mahdollisena sellaista tilannetta, että kansalainen ei voisi luottaa viranomaiselta saamaansa ohjeistukseen. Eli Traficomien viestintä on ollut valitettavan epäselvää ja haparoivaa, ja näin ei voi olla.

No, täällä on käyty keskustelua siitä, onko tämä epäselvyys laissa vai tosiaan tässä tulkinnassa, mutta valitettavasti sen kansalaisen näkökulmastahan sillä ei ole mitään merki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

tystä, kummassa se epäselvyys on ollut, jos lopputulos on se, että hän on toiminut kuitenkin tavalla, jonka on luullut olevan oikein, eli hyvässä uskossa, hyvässä tahdossa. Kaikki nämä tapaukset eivät ole siis suinkaan kymmenien tai vaikka sadan auton niputtamista, vaan siellä on myös tällaisia esimerkiksi kahden auton tai kolmen auton romuttamisia, ja sikäli siis ihan aidossa hyvässä uskossa on toimittu.

Nyt siis itse ajattelen, että kyllähän on välttämätöntä, että kansalaisen pitää voida luottaa viranomaiseen ja tämä asia on nyt tavalla tai toisella ratkaistava. Kansalainen ei voi joutua maksumieheksi siitä, että lakia tulkitaan epäselvästi tai se viestintä on epäselvää ja haparoi-vaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Torniainen.

19.23 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on tänään tästä romutuspalkkiolaista käyty hyvää keskustelua — kunnioitan sitä hyvää, yksituumaista keskustelua, mitä tässä nytten on käyty — siitä, onko nykyinen laki selkeä vaiko ei, ja siitä, että kun nytten on hallituksen esitys, niin onko se tarpeellinen vai ei.

Omasta mielestäni on tärkeää, että hallituksen esitys kuitenkin käsitellään erittäin nopeasti, erittäin nopeasti. Jos se on selventävä lakiesitys siihen nykyiseen, niin hyvä niin. Omasta mielestäni nykyinenkin laki on kylläkin selvä eikä olisi tätä tarvinnut tehdä. Mutta jos käytännössä yhdellä sanalla, sillä, että sinne nykyiseen lakiin lisätään ”yhden” — yksi sana sinne — saadaan selvyyttä kaikille viranomaisille siihen, mitä laissa tarkoitetaan, niin hyvä niin. Itse toivon, että me liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsitellään tämä erittäin nopeasti ja laki saadaan voimaan.

Me varmaan kaikki ollaan saatu erittäin monta yhteydenottoa tästä asiasta tämän vuoden puolella. Itsekin voisin katsoa vaikka kuinka paljon niitä, tänäänkin on tullut, ja olenpa käynyt tunnin puhelunkin tästä asiasta erään autonomistajan kanssa, joka on jo romuttanut 40 autoa Traficomien päätösten ja linjausten mukaan, ja hänelle on tulossa uusi auto.

Omasta mielestäni edustaja Könttä käytti täällä erittäin hyvän puheenvuoron siitä, mikä on nimenomaan kansalaisten oikeusturva tässä tapauksessa. Kun me täällä eduskunnassa säädettiin tämä nykyinen laki, niin me oltiin kaikki sitä mieltä, että se on tältä osin selkeä. Omasta mielestäni tuntuu ihmeelliseltä, niin kuin täällä on tullut esille, että Liikenne- ja viestintävirastossa, Traficomissa, on ruvettu tulkitsemaan asiaa jollain tavalla, ja jos siellä virastossa on ollut epäselvyyttä siitä, miten tulkitaan asiaa, niin olisi ollut omasta mielestäni kohtuullista, että siellä olisi selvitetty se, ennen kuin annetaan kansalaisille jonkunlainen näkemys heidän toimestaan. Olisi otettu vaikkapa lainsäätäjään yhteys, että miten on tarkoitettu. Uskon, että ministeriö olisi sen myöskin kertonut.

Oikeastaan tässä yhteydessä on omasta mielestäni kaikkein tärkeintä se, miten kansalaisten oikeusturva nytten toteutuu, miten Traficom selvittää tätä nimenomaan niille kansalaisille, jotka ovat jo romuttaneet useita autoja, ehkä useita kymmeniä autoja siinä ole-tuksessa, että se nippuromutus on lainmukainen. Omasta mielestäni...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa rouva puhemies! Omasta mielestäni on erittäin tärkeää, että nimenomaan Traficom nytten itse oma-aloitteisesti selvittää sen, kuinka he tulevat lähestymään niitä kansa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

laisia, jotka ovat jo nippuromuttaneet useita autoja, ehkä useita kymmeniä autoja siinä uskossa, että se on lainmukainen. Kansalaiset eivät saa olla tässä ne kärsijät, ja itse toivon vilpittömästi, että tässä ei lähdetä mihinkään oikeusprosesseihin. Siitä ei hyödy kukaan. Omasta mielestäni Traficom on nimenomaan tässä nyt se toimija, jonka täytyy toimia, ja olkoon se mikä virkamies siellä tahansa, mutta Traficomien johdon täytyy nyt ottaa johto käsiinsä ja selvittää tämä asia. Tämä ei voi jäädä kansalaisten kukkarolle, he eivät voi olla kärsijöitä tässä asiassa. Itse toivon, että tällaista ei enää voi tapahtua Suomessa. Silloin jos on epäselvyyksiä jossain virastossa siitä, miten lakia tulkitaan, niin toivon, että siitä otetaan yhteyttä lainsäätäjään ja ministereihin ja ministeriöihin, että mitä on tarkoitettu. Kyllä nykypäivänä sen tiedonvälityksen täytyy tapahtua joko puhelimella tai suullisesti tai kirjeitse tai sähköpostilla, nykyään tekniikka kyllä pelittää.

Arvoisa rouva puhemies! Itseni kyllä vetää hiljaiseksi tällaiset tilanteet, mitä on, kun kuuntelee niitä tavallisia suomalaisia kansalaisia, jotka ottavat yhteyttä. Niitä henkilöitä on erittäin paljon, jotka ovat tässä lähestyneet, ja voin vain kuvitella, että kun he ovat siinä uskossa, minkä Traficomien ohjeistuksesta kirjeitse ja suullisesti ovat saaneet, niin heillä on nyt todella hätä, miten he selviävät siitä tilanteesta. Siellä ovat kalliit autot heitä odottamassa — olkoot ne sitten siellä autoliikkeessä tai jo itselle hankittuna, mutta maksut ovat edessä. Itse toivon, että tähän saadaan nopeasti selvyys, mutta kaiken kaikkiaan toivon, että tämä hallituksen esitys ripeästi viedään eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

19.29 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelemme nyt lain hengestä. Meillä on tässä keskustelussa puhuttu tämän asian kohdalla oikeusturvasta, oikeusvarmuudesta aivan aiheellisestikin. Mielestäni meidän pitää myöskin muistaa tässä keskustelussa, kun puhumme oikeusturvasta, oikeusvarmuudesta, oikeusvaltion periaatteesta, puhua myös veronmaksajan oikeusturvasta. Kysymys on yleisen oikeustajun peräämisestä.

Minusta on luonnollista, että jos romutuspalkkioon on varattu kahden vuoden ajalle 8 miljoonaa yhteiskunnan yhteisiä, veronmaksajien yhdessä keräämiä varoja, tämä 8 miljoonaa on ajateltu jaettavaksi mahdollisimman monen meidän yhteiskunnan jäsenen hyväksi. Minusta on luonnollista ajatella, että yhteiskunta ei rahoita yksittäisen henkilön suurta hankintaa, kuten hybridiautoa tai sähköautoa [Juha Mäenpää: Suomessa!] — Suomessa, juuri näin — että yksittäinen hankinta voitaisiin tehdä 6 tai 30 tai 40 autoa romuttamalla ja saada itse muiden veronmaksajien rahalla maksettu auto. Minun mielestäni on normaalia, että hälytysvalot vilkkuisivat tällöin, ettei todellakaan yksittäisen henkilön hankintaa yhteiskunta rahoita.

Ymmärrän, että on perheitä, joissa on vilpittömästi noudatettu annettuja ohjeita, mutta valitettavasti on myös räikeitä hyväksikäytön esimerkkejä. Autoja piti saada pois liikenteestä, vanhoja autoja, ja saada päästöttömiä autoja tilalle, mutta osa on niin sanotusti siivonnut pihojaan. Ei siis muutukaan se tosiasia, mitä autoja liikenteessä on. Ja kuten aina, räikeimmät väärinkäyttäjät romuttavat yhteiseksi hyväksi tarkoitetun lainsäädännön hengen, ja sen vuoksi ollaan epäselvyyksien äärellä.

Tässä on kysymys lain toimeenpanijan väärästä tulkinnasta. Se on päivänselvää. Laki oli yksiselitteinen. Valiokunnan mietinnössä tämä on yksiselitteisesti todettu, ja tämä epäselvä ohjeistus, vaihtelevat ohjeistukset lain toimeenpanijalta, Liikennevirastolta, on kohtuutonta kansalaisia kohtaan ja mielestäni myös meitä lainsäätäjiä kohtaankin. Se on virhe,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

joka on korjattava ja tutkittava, ja sen tekkööt viranomaiset ja tuomioistuimet, koska me eduskuntana emme ole tuomioistuin. Me emme jaa tuomioita. Me voimme tuoda epäkoh-tia esille. Me voimme tuoda lakiin korjauksia. Tässä kohtaa kysymys on, tai olemme kiis-telleet siitä, onko tämä korjaus, tämä lisäys, tarpeellinen vai ei, mutta mielestäni yhteiskun-ta ja yhteiskunnan jäsenet, veronmaksajat, ansaitsevat sen, että jos voimme jotain tehdä, niin varmuuden vuoksi teemme sen, jotta tulkintaan, väärinkäyttöön ei ole mahdollisuutta. Tässä tapauksessa lainsäädäntöä ei tehdä taannehtivasti, kuten joku on täällä huolissaan ol-lut. Nämä asiat selvitetään, ihmisiin ollaan yhteydessä ja asia tutkitaan tarkoin, kuten pi-tääkin.

Tällä muutoksella siis varmistetaan, ettei kukaan saisi kohtuutonta hyötyä niputtamalla useita romutuspalkkioita ainoastaan yhden hankinnan tekemiseen. Nykyiseen romutus-palkkiokampanjaan on varattu 8 miljoonaa, joten, kuten aiemmin sanoin, on oikeudenmu-kaisuuskysymys, ettei yksittäisille hakijoille koidu mahdollisesti jopa kymmenientuhan-sien eurojen hyötyä useiden romutuspalkkioiden yhdistämisestä yhden ajoneuvon hankin-taan. Näin varmistetaan myös, etteivät tukeen käytettävissä olevat varat loppu ennen sääde-tyn romutuspalkkiokauden päättymistä, ja mahdollistetaan varojen riittävyys useamman uuden ajoneuvon ja joukkoliikennepalvelun hankintaan.

On tärkeää huomata, että tässä ei ole kyse taannehtivasta lainsäädännöstä, minkä juuri totesinkin, vaan tällä tarkennetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, ja sitä aletaan soveltaa lakimuutoksen tullessa voimaan. Liikenne- ja viestintäministeri Harakka on nyt tuonut ri-peästi tämän uuden varmistavan lainsäädännön tänne eduskuntaan, ja myös me liikenne- ja viestintävaliokunnassa aiomme toimia ripeästi, jotta tämä tulkintaepäselvyys laista saa-daan mahdollisimman nopeasti korjatuksi. Luotan tässä valiokunnan jäseniin, että tämä tahtotila on yhteinen.

Arvoisa puhemies! Kuten jo aiemmin totesin, liikenne- ja viestintävaliokunnassa otam-me esityksen käsittelyyn heti huomenna, kuten täällä edustaja Laakso totesikin, jotta laki-muutos saadaan mahdollisimman pian voimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.35 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan käsittelemme esitystä henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2020 ja 2021 annetun lain muuttamisesta. La-kihan on todella hyvä. Romutuspalkkiolain ensisijaisena tarkoituksenaan on, totta kai, uu-distaa Suomen ajoneuvokantaa ja sitä kautta sitten vähentää liikenteen päästöjä.

Minun mielestäni edustaja Laakso käytti hyvän puheenvuoron ja kysyi sitä, että kun tä-hän lainsäädäntöön on jäänyt tällaisia pieniä virheitä, niin miten ne korjataan, ja tässä hallituksen esityksen lähetekeskustelussahan näitä pitää tuoda esille. Itsellenikin on tullut yhteydenottopyyntöjä asian osalta. Eniten kannan huolta ja ihan ensimmäiseksi täytyy to-deta, että eihän tätä lakia ole tehty jobbareita varten, ei missään nimessä, vaan kaikille. Lain tarkoitus on ollut, että kaikille Suomen kansalaisille on annettu mahdollisuus luopua vanhoista ajoneuvoista ja palkkioilla sitten ostaa uusi vähäpäästöinen auto tai jopa homma-ta sähköpolkupyörä.

Mutta ydinasiaahan tässä nyt on se, että ennen tämän lainmuutoksen voimaantuloa ja kun laki on astunutkin voimaan, niiden henkilöiden osalta, jotka ovat sen romutuspalkkiohake-muksen tehneet — niin kuin tässä edustaja Kõnttä toi esille, että on semmoisia perheitä, joilla on useampi auto ollut — nämä käsiteltäisiin. Nimittäin kyllä tässä maassa pitäisi to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

teuttaa hyvää hallintotapaa, että jos laki on laitettu voimaan, niin sitten sen mukaisesti myös toimittaisiin, koska kyllä Suomen kansalaisten on voitava luottaa Suomen viranomaisiin. Toivoisinkin, että näin toimitaan ja noudatettaisiin täsmällisesti hyvää hallintotapaa tämän asian käsittelyssä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Könttä.

19.38 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuulimme tänään täällä kaksi erittäin hyvää puhetta sekä tasavaltamme presidentiltä että eduskunnan kunnioitetulta puhemieheltä. Hän puhui, että Suomessa perinteen mukaisesti käytetään vallan kolmijakoa, johon tässäkin salissa on jo viitattu, ja näin se toden totta on. Me emme ole täällä tuomareita, mutta me voimme kyllä avoimesti keskustella lain hengestä ja kansanedustajina edustaa nimenomaan Suomen tasavallan kansaa. Lainsäädännössä on yleisesti ollut kaksi oppia, joita itse olen tavannut mielessäni aina aika ajoin: ”Mikä ei ole oikeus eikä kohtuus, ei saata olla lakikaan.” Se on siinä mielessä edelliseen puheenvuoroon soveltuva sananlasku viitaten jobbareihin. Toisaalta ”pacta sunt servanda”, sopimuksesta pidetään kiinni. Kyllä kansalaisilla täytyy olla luottamus siihen, että mitä viranomaisen heille sanoo, niin näin myös on. No, mitä näissä epäselvissä tapauksissa sitten tapahtuu? Voi olla, että se on sitten oikeusasteen tulkittavissa oleva asia. Minusta se on kansalaisia kohtaan yksinkertaisesti väärin, että on luvattu yhtä ja sen jälkeen peruttu puheita.

Tässä virhe on kyllä selvä, että se on tapahtunut Liikenne- ja viestintävirastossa. No, sitten ehkä tästä tekeekin juuri tragikoomisen, niin kuin pari puheenvuoroa aiemmin kuulimme, että Liikenne- ja viestintävirasto, siis viestintäasioista vastaava virasto, ei näin yksinkertaisella asialla kuin puhelimella ole voinut vaikka soittaa liikenne- ja viestintäministeriöön ja kysyä, kun on mietitty, että ”hei, mitenhän tätä lakia pitää tulkita” — joka on muuten aika samanlainen kuin edellinenkin romutuspalkkio — että ”tulkitaanko nyt samalla tavalla vai uudella tavalla”. Olisivat nyt, hyvä tavaton, soittaneet vaikkapa liikenne- ja viestintäministeriöön ja kysyneet, että ”olikos näin”. Kyllä tässä on sooloilun makua, ja ennen muuta kansalaisiahan tässä on nyt vedätetty, jos näinkin vulgaaria sanankäyttöä tässä sallitaan käyttää.

Mikä on tässä ratkaisu? On tietysti vaikea sanoa, onko se kohtuullisuuden raja sitten viisi autoa vai kuusi autoa. Minä en tietenkään ole tuomari siitä päättämään. Mutta onko se ratkaisu sitten se, että suurennamme tuota määrärahaa, jotta mahdollistamme tämän kansalaisille, niille rehellisille kansalaisille, jotka ohjeita noudattaen ovat tätä asiaa vieneet omalta osaltaan eteenpäin. En tiedä, mutta tämä täytyy varmasti vielä pohtia ja liikenne- ja viestintävaliokunnassakin keskustella. Toisaalta täytyy muistaa, että kun on näitä puheita jostain taannehtivasta lainsäädännöstä, näin ei tulla menettelemään, vaan tämä uusi laki, joka mielestäni myös pitää käsitellä nopeasti ja joka nyt on — ei siitä haittaakaan ole, etteikö sitä viedä läpi ripeästi ja nopeasti tarkennusten vuoksi — astuu sitten aikanaan voimaan. Mutta siihen asti tämä nykyinen laki on voimassa, ja kyllä minun täytyy kansalaisten puolesta sanoa, että minun oikeustajuuni kyllä kuuluu se, että he, jotka ovat sääntöjä noudattaen, ohjeita noudattaen romuttaneet vaikkapa kaksi kolme autoa, jotta saavat itselleen uuden, vähempipäästöisen auton, siitä myös sen uuden auton sitten saavat ja saavat vaikkapa sen 4 000—6 000 euroa romutuspalkkiota. Näin me emme tarkoittaneet lainsäätäjinä...

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään.

...mutta jostain syystä Traficom valitettavasti, rouva puhemies, on tulkinnut lakia väärin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

19.41 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Otan täältä pienen otteen viestistä, joka minulle tuli: ”Itse sydänvaivaisena autoharrastajana, jotka sairastumiseni takia jäivät korjaamatta, laitoin kaikki nippuun, jopa oman käyttöautoni, vuosimalli 06, uuden auton toivossa, joka tilattu ja saapunut liikkeeseen. Sinne se tilattiin liikkeen toimesta, koska viime viikolla Traficom sivulla ilmoitettiin, että uuden lain tuloon asti niput hyväksyttiin.”

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laakso piti hyvän ja opastavan puheen edustaja Kymäläiselle. Mielestäni liikenne- ja viestintävaliokunnassa pitäisi keskustella juuri niin kuin edustaja Laakso esitti. Edustaja Kymäläinen, liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtajana sanoitte, että laki ei taannehtivasti muutu. Jotenkin viittasitte tällä tavalla, että tässä nyt laki ei muutu. Se on teidän tulkintanne, ja tulkintanne saattaa olla oikeakin, mutta viranomaisohjeet ovat ne, joita nyt ollaan muuttamassa taannehtivasti ja takautuvasti. Siitä teidän pitää keskustella siellä liikenne- ja viestintävaliokunnassa, mikä on oikea tapa toimia.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä asiassa uskon, että on viisainta hoitaa ne siten, kuten ovat viranomaiset aluksi ohjeistaneet. Mielestäni siinä pitäisi kuitenkin olla joku siirtymäaika, koska tämä on ollut edestakaisin veivaamista, ja nyt siellä on joitakin perheitä, esimerkiksi tiedän yhden, jossa on romutettu perheen isän auto, äidin auto, tyttären auto ja kaksi vanhempien vanhaa autoa. Heillä on ollut viisi autoa. He ovat menneet liikkeeseen ja sanoneet, että he ostavat tuon tuosta. Heille on sanottu, että vain yksi käy. Heillä oli, voisi sanoa, romahtanut tämä asia, tippunut niin kuin kivi heidän kengilleen, että nyt he kerkesivät romuttamaan ja nyt ei saakaan käytettyä sitä rahaa. Elikkä tähän pitäisi jonkinlainen siirtymä valmistella, ei sillä tavalla, että kuka on ehtinyt tehdä hakemuksen ajoissa, vaan niillä, jotka ovat romuttaneet ennen lainmuutosta, olisi oikeus hakea tätä moniromutus-palkkiota. Muuten näistä tulee vuosia kestäviä kanteluita ja oikeusprosesseja. Osa on ostanut valtakirjalla auton siten, että valtakirja on kirjattu osamaksuna uudesta autosta. Osa on ottanut osamaksulla sen luottaen siihen, että se raha tulee heille Traficomista noin kuukauden kuluttua.

Autoliikelle tämä on hankala asia. Siellä on pihalla autoja, joita he eivät voi myydä, koska he ovat tehneet niistä kaupan, ja jos tämä oikeusprosessina jatkuu, niin luottamus viranomaisen toimintaan horjuu, ja se horjuttaa myös uskoa tähän hallintoon. Ja nyt kun viime aikoina täällä on puhuttu paljon oikeusvaltioperiaatteesta, niin minun mielestäni erityisesti niiden, jotka siitä ovat eniten puhuneet, kannattaa muistaa se myös tässä omassa toiminnassaan. Kyse ei ole enää 8 miljoonan euron romutus-palkkiosta, nyt on kyse luottamuksesta hallintoon ja viranomaisten toimintaan.

Arvoisa puhemies! Kiitän.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

19.46 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä aivan lyhyesti tähän loppuun tästä asiasta.

Minusta täällä on pidetty erinomaisia puheenvuoroja — kiitoksia vain kaikille kollegoille. Luulen, että meillä on kuitenkin aika laajasti yhteinen näkemys siitä, mitkä tässä ovat nyt ne keskeiset ongelmat, mihin meidän täytyy yhdessä keskittyä. Ja vaikka tämä keskustelu lähtikin minusta ehkä hieman väärällä jalalla liikkeelle, koska siinä tuli vähän ikään kuin käsenpesun makua, niin nyt minulla on kuitenkin semmoinen tuntuma ja olo, että eiköhän tässä nyt ole kuitenkin jokainen ymmärtänyt ja hahmottanut sen, että valtion keskusrasto on toiminut täysin käsittämättömällä tavalla, mikä on ollut omiaan heikentämään kansalaisten luottamusta viranomaisten toimintaan, heidän oikeusvarmuuttaan ja luottamusta siihen hallinnon toimintaan. Sitä kuvasivat hyvin myös aikaisemmin kertamani vaiheet tässä itse lain soveltamisessa ja niissä muutoksissa, mitkä ovat tapahtuneet vain muutamien viikkojen sisällä.

Edelleenkin, kun ministeri ei ole paikalla, emme ole saaneet myöskään selkeää vastausta ja selitystä siihen, miten ihmeessä voi olla mahdollista, että kun eduskunta on hyväksynyt kuitenkin hyvin selkeän lainsäädännön, niin ministeriön alainen keskusrasto toimii näin sekavalla tavalla ja antaa täysin epäjohdonmukaisia vastauksia kansalaisille.

Kyllä, rouva puhemies, tämä on semmoinen asia, että liikenne- ja viestintävaliokunnan on täysin välttämätöntä saada näihin kysymyksiin vastaukset nyt, kun me huomenna aloitamme tämän kokonaisuuden käsittelyn.

Totean vielä sen, että on kyllä täysin välttämätöntä myös, että Traficom tulee antamaan meille sitten myös selvityksen siitä, mitä tässä on taustalla, että näin on kerran toimittu. En muista, mikä olisi ollut sellainen asia, mistä niin lyhyen ajan sisään olisi tullut näin monipuolisesti palautetta ihmisiltä. Tämä on totta kai koettu erittäin epäoikeudenmukaiseksi, mitä se totta kai on siis ollut, ja tämä on nyt kyllä omalta osaltaan sekoittanut autokauppaa ja syönyt ihmisten luottamusta tähän meidän julkiseen hallintoon. Jotta se luottamus voidaan palauttaa, niin nämä ongelmat täytyy nyt ratkaista, ja sen jälkeen täytyy mennä eteenpäin.

Mutta, rouva puhemies, totean loppuun, että valitettavasti näen myös niin, että tämä selkkaus jättää myös koko romutuspalkkion käyttöön sellaisen kolhun, että voi olla, että siinä menee pitkäänkin, kun sitä nyt tämän jälkeen korjataan, että ihmiset myös luottavat siihen, että jos näitä kokeiluita tulee lisää, niin romutuspalkkioita uskaltaa aidosti käyttää ja ne ehdot ovat voimassa, mistä on kerran päätetty.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

19.50 Sheikki Laakso ps: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tuossa äsken oli puhetta siitä, millä tavalla Traficomissa on tätä asiaa lähdetty viemään ja millä tavalla se on ministeriö sitten ollut, ja edustaja Könttä otti esiin sen, että eikö voi puhelimella soittaa. Mutta tässä kohtaa olisin kyllä halukas kuulemaan Traficomin kertomukset, selitykset tästä, koska me ei todennäköisesti edustaja Köntän kanssa tiedetä, onko sieltä Traficomista vaikka soitettukin — elikkä onko tämä ongelma ehkä sittenkin jopa ministeriössä. Pakko on sanoa, että tämän päivän keskusteluita kun tuossa päässäni summasin, niin minulla tuli vähän sellainen mieleen, että noinko tässä olisikin niin, että se syy ei olekaan välttämättä Traficomissa, vaan Traficomista on oikeasti kysytty sitä asiaa ministeriöstä ja ministeriöstä on ohjeistettu sitä väärin, mutta se varmaan todennäköisesti selkiää tässä jatkossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

Huolestuttava ilmapiiri — kyllä tietysti täytyy sanoa, että liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtajan kommentoinnista ainakin minulle jäi vähän sellainen ilmapiiri, että on odotettavissa joukkokanteita Trafia kohtaan, jos tämä on tavallansa hallituspuolueitten tai etenkin SDP:n näkemys siitä, että ihmisten olisi pitänyt itse ymmärtää, miten se on. Minä siinä mielessä allekirjoitan sen, että olisin voinut ymmärtää, mutta ei ihmisten pidä joutua miettimään, miten se asia hoituu, koska he ovat vielä varmistaneet asian moneen kertaan, ja siitä on välillä tiedotettu, että tämä seisautetaan, ja välillä tiedotettu, että ei kun jatketaan. Tässä rumbassa on niin monta minullekin tullutta tapausta — tietysti kun bensa virtaa suonissa ja muutenkin olen tekemisissä näitten juttujen kanssa. Minulla on kaikki sähköpostit ja kaikki muutkin viestikanavat täynnä näitä esimerkkejä, ja nimenomaan minultakin kysyttiin vielä tammikuun alun jälkeen, kun sieltä Traficomista ensimmäisen kerran tuli ilmoitus, että tämä keskeytetään, ja minäkin menin jopa antamaan vääriä neuvoja. Minä sain, että ei näitä tulla saamaan, koska se on nyt keskeytetty, kunnes Trafi muutaman päivän päästä sanoi, ettei mitään ole keskeytetty. Enhän minäkään oikeasti kansanedustajana enää pysynyt mukana. Minä jouduin poistamaan yhden videonkin sen takia, kun se video antoi väärän kuvan siitä asiasta, kun Traficom meni vaihtamaan taas mielipidettään.

Ei me tällaisen jälkeen voida enää olettaa, että kansalainen voi tehdä sen asian näin, koska siellä oli monta muutakin asiaa: sen polkupyörän sai tilata kiinalaisesta verkkokaupasta, sen uuden auton sai ostaa Saksasta. Näistäkin on suoraan Traficomilta annettu vastaus sähköpostiin, minkä olen saanut itselleni — sattui olemaan tuttu kaveri vielä, kuka kysyi.

Ei tämän enempää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

19.53 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan nyt toistaa sen, mikä tässä keskustelussa on useamman kerran toistettu, että tässä laissa ei ole virheitä vaan tässä lain tulkinnassa on ollut virhettä, joka on vastoin sitä eduskunnan ja tämän lain henkeä ja tarkoitusta. Tämä on surullinen esimerkki, olemme tästä varmasti yhtä mieltä kaikki, ja tällaista ei pitäisi missään tapauksessa tapahtua, tällaisen tilanteen edessä meidän ei pitäisi olla, että käymme tätä keskustelua tässä näin. Jotta kansalaiset saisivat oikeutta ja jotta asiat selkiytyisivät, meidän on näiden tulkintaepäselvyyksien puolesta hyvä tilkitä nämä epäkohdat, ja jos voimme jotain lainsäätäjinä tehdä, niin se tässä nyt yritetään tehdä.

On totta — edustaja Mäenpää otti sen esille — että tämä on autoliikkeillekin vaikea asia. Osa autoliikkeistä on hankkinut näitä uusia autoja [Juha Mäenpää: Osa luovuttanut!] — kyllä, näin juuri — mutta osa kauppiaista on myös ollut yhteydessä tästä asiasta, heidän oikeudentajunsa vastaisesta asiasta, että kun aiemmin on vain yksi romutustodistus pystytty käyttämään uuden auton hankintaan, mistä johtuu, että nyt voidaan esittää 30 todistusta ja sillä saada auto. Heidänkin oikeustajunsa on ikään kuin ollut tässä koetuksella. Autokauppiaita on myös monia, ja heillä on monenlaisia erilaisia ajatuksia — tässä ei varmaan ole mahdollisuutta virtaviivaistamiseen tai mustavalkoistamiseen.

Edustaja Marttinen kysyi, saadaanko valiokunnassa esitettyihin kysymyksiin vastauksia, ja voin valiokunnan puheenjohtajana luvata ja vakuuttaa, että kaikkiin kysymyksiin, joita valiokunnassa esiin tuodaan, on meidän saatava myös vastaukset. Olemme yksiselitteisesti sitä mieltä, että luottamus on palautettava, ja minulle tämä on yksiselitteistä.

Edustaja Laakso esitti epäilyksen verhoa omaa lähtökohtaani tai tulkintaani kohtaan. Laakso aiemmin näitä asioita käsiteltäessä on ottanut erittäin vahvasti kantaa sähköpyöri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

en hankintaan, mihin varmasti on ollut aihettakin, mutta valitettavasti tämä osa jäi meiltä kaikilta huomioimatta, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi tulkita tätä meidän lainsäädäntöämme tämän kohdalta väärin.

Palautetaan se luottamus, mikä meillä on tehtävänä, ja teemme tämän lainsäädännön korjauksen nyt pikaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Torniainen.

19.56 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten jo edellisessä puheenvuorossa totesin, omasta mielestäni tämä hallituksen esitys nyt on saatava nopeasti eteenpäin. Nopeasti eteenpäin, mutta perusteellisesti myöskin. Se, mitä tässä matkan varrella nykyisessä lain tulkinnassa on tapahtunut, on omasta mielestäni oma prosessinsa, ja se pitää saada myöskin selville, mitä siinä on tapahtunut ja kuka on sanonut ja kertonut mitä ja niin poispäin. Mutta se on tärkeintä, että se prosessi, mitä on tapahtunut, myöskin selvitetään ja etteivät kansalaiset joudu kärsimään siitä. Ja jos tällä yhdellä sanalla käytännössä siis saadaan lakia selymmäksi, niin se tehtävään ja nopeasti, mutta kyllä kansalaisten Suomessa pitää voida luottaa viranomaisiin ja viranomaisten sanaan, mitä heille sanotaan. Sen pitää olla lähtökohta, ja sen mukaan myöskin uskon, että suomalaiset lainkuuliaiset kansalaiset tekevät niin, miten viranomaiset sanovat, ja siihen pitää voida luottaa.

Mutta sitä vahinkoa, mikä on nyt jo tapahtunut, mitä on tapahtunut, ei voi tällä hallituksen esityksellä ja tällä lainmuutoksella ohittaa omasta mielestäni. Se pitää selvittää, ja siihen pitää varautua, ja käytännössä omasta mielestäni se on nimenomaan Traficomien asia selvittää, sillä tosiasia on, että Liikenne- ja viestintävirasto vastaa romutuspalkkion myöntämisestä. Täällä eduskunnassa tehdään lait, ja sitten virasto vastaa siitä romutuspalkkion myöntämisestä. Heillä on ne ohjeet, miten he sen myöntävät, miten he ovat sitä tulkinneet, ja sitten sen mukaan pitää mennä. Mutta lain pitää myöskin olla yksiselitteinen, ja toivon, että tällä muutoksella saadaan riittävän yksinkertaiseksi tämä, että sitä ei voi enää tulkita muulla tavalla. Kyllä itse toivon, että tämä saadaan nyt ripeästi eteenpäin ja että kansalaiset eivät kärsi. Sen tulee olla lähtökohta myöskin näissä tapahtuneissa onnettomissa tilanteissa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

19.59 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Sen verran haluan vielä kertoa, että tässä ainakin itse, kun olen tulkinnut hiukan eri ohjeita, niin sieltä Traficomista on annettu myös hiukan ristiriitaisia ohjeita. Tämä aikajana kun on mennyt, niin ne ohjeetkin ovat hiukan muuttuneet. Siellä on ollut muun muassa sellainen, että jos jollakin ei ole se vuoden aika tullut auton omistuksessa vielä täyteen, niin on annettu ohje, että voi tehdä hakemuksen ja sitten ajaa sillä yhdellä autolla sinne loppuun saakka jotenkin — siellä on vähän ristiriitaisia ohjeita.

Sitten, edustaja Kymäläinen, mainitsitte... [Puhujan mikrofoni menee pois päältä]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja, anteeksi, että keskeytän, mutta mikrofoni meni pois päältä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

Arvoisa puhemies! Sanoin, että autokauppiaat ovat olleet edustaja Kymäläisen mukaan yhteydessä Traficomiin ja ministeriöön. Niin minunkin tietojeni mukaan, ja minun tietojeni mukaan ennen lain voimaan astumista, juuri sillä hetkellä, ovat olleet yhteydessä molempiin.

Elikkä tämä nyt on valitettavaa, että tämä asia on mennyt näin pitkälle. Se, mitä toivoisin edustaja Kymäläiseltä ja edustaja Torniaiselta: uskon, että te olette kuitenkin aistineet tämän salin hengen, mikä se on. Kun sen mukaan toimitte valiokunnassa, niin jollakin lailla saatte viestittyä käsittääkseni kuitenkin salin hengen tästä asiasta.

Oikeastansa minulla ei muuta. Semmoinen pieni vinkki ehkä myöhemmin: Tuossa muutamia yhteydenottoja tuli tästä romutuspalkkiosta iäkkäiltä ihmisiltä lähellä 80 vuoden ikää. He olisivat olleet halukkaita luopumaan omasta autostaan, jos olisi ollut oikeus hankkia polkupyörän sijasta semmoinen sähköinen nelipyöräinen tai kolmipyöräinen ikään kuin invalidiajoneuvo. Minä en oikein tiedä, mikä sen nimi on, mutta semmoiselle olisi ollut ilmeisesti kysyntää, että siinä mielessä tämä laki olisi ehkä pienen parannuksen ansainnut. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

20.02 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tosiaankin korostan edelleen, kuten valiokunnan puheenjohtaja Kymäläinen otti tuossa äsken puheeksi, että laissa ei todellakaan ole mitään. Ja periaatteessa, kun huomenna sitä käsitellään ja tehdään se lakimuutosjuttu tai korjaus siihen, minulla ei ole mitään sitäköön vastaan. Kerroin vain sen asian, että se on vähän turhaa siinä mielessä, kun ei alkuperäisessä laissa ollut. Ja ei varmasti ole odotettavissa meidän puoleltamme minkään näköistä sellaista asiaa, että me ruvettaisiin siitä vääntämään. Meidän ei välttämättä huomenna tarvitse tästä enää keskustella, kun me tänään täällä salissa keskustellaan ja kannat ovat tulleet esille.

Se on tietysti sanomatta selvää, että meidän ei voida huomenna keskustella siitä, millä tavalla näitä asioita sitten jatkossa hoidetaan korvausten puolesta ynnä muuta. Se on sanomatta selvää, että tämä jollain tavalla... Olkoon nyt sitten niin kuin sanotaan, että ei tiedetä ihan tarkkaan vielä, missä tämä kömmähdys on käynyt, mutta jos oletetaan, että siellä, missä se alun perin on ollut eli Traficomissa, niin se tarkoittaa silloin, että Traficomhan on se, joka joutuu niin sanotusti tämän leikin maksajaksi. Tietysti jos Traficom pystyy osoittamaan, että se ei ole heiltä ja että he ovat saaneet ylempää määräyksen tehdä näin, niin sitten on asia toinen. Mutta joka tapauksessa näistä instansseista löytyy se, mihin pitää kohdistaa ne niin sanotut valitus- ja korvausvaatimukset, tai millä tavalla se nyt sitten hoidetaankaan. Ymmärrän hyvin, että laki kun ei ole alun perinkään tällaista hyväksynyt, niin tavallaan siitä määrärahasta, mikä on määrätty siihen, siitä 8 miljoonasta, ei määrätyllä lailla voisi — minun ajatukseni mukaan — oikeastaan antaa, vaan sen pitäisi tulla jostain Traficommin momentin alta olevista rahoista, jos Traficom on tämän asian näin tehnyt.

Mutta pidemmittä puheita, huomenna käsitellään tämä, ja eiköhän me tämä nuijita niin nopeasti kuin saadaan. Päästään ainakin korjaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

20.04 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä viimeiseksi totean, että todellakin on niin, että Traficom ja oikeuslaitokset tulevat tämän asian selvittämään ja rat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2021 vp

kaisemaan sen, mitä nyt on tapahtunut, nämä kaikki epäselvyydet ja sen, mitä on käynyt. Se ei ole meidän tehtävämme, eikä meidän vaikutusvaltamme siihen edes riitä.

Edustaja Mäenpää, puhuit tästä salin hengestä ja keskustelusta, mikä tässä on käyty. Ilman muuta, sitä vartenhan lähetekeskustelut ovat, että salissa käytetyt puheenvuorot ja salin henki tulevat huomioiduiksi valiokuntatyössä. Näin on ollut, ja näin tulee olemaan.

Itse asiassa, kun mietin koontia tästä kaikesta käydystä keskustelusta, niin eikö tässä kuitenkin ole ollut yhteinen tahto, että haluamme, että kansalaiset voivat luottaa lainsäädäntöön ja oikeusvaltioon ja viranomaisten antamiin ohjeisiin, ja jos jotain voimme lainsäätäjinä asian eteen tehdä, niin se pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään.

Edustaja Laakso, jatketaan keskustelua huomenna valiokunnassa aivan varmasti. Tässä on vain pieni osa valiokunnan edustajista koolla, ja varmasti heilläkin on asiaan omat kysymyksensä ja kommenttinsa tuotavana. Tehdään rakentavasti tämäkin lainsäädäntö loppuun asti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.